

**СУЧАСНА ОСВІТНЯ ДІЯЛЬНІСТЬ СПРЯМОВАНА НА ПІДГОТОВКУ
ВИСОКОКВАЛІФІКОВАНИХ ФАХІВЦІВ – ЛІКАРІВ ТА ФАРМАЦЕВТІВ,
ЗДАТНИХ РОЗВ’ЯЗУВАТИ ПРОФЕСІЙНІ ЗАВДАННЯ І БРАТИ НА СЕБЕ
ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ЇХ ВИРІШЕННЯ В СИСТЕМІ ПРАВОВІДНОСИН
«ЛІКАР-ПАЦІЄНТ-ФАРМАЦЕВТ»**

**MODERN EDUCATIONAL ACTIVITY AIMED AT TRAINING HIGHLY
QUALIFIED SPECIALISTS – DOCTORS AND PHARMACISTS, WHO ARE
ABLE TO SOLVE PROFESSIONAL TASKS AND TAKE RESPONSIBILITY
FOR THEIR SOLUTION IN THE SYSTEM OF LEGAL RELATIONS
"DOCTOR-PATIENT-PHARMACIST"**

Ігор Гайдучок (Ihor Haiduchok), доктор медичних наук, професор, Львівський медичний університет, Україна

Ольга Гуменюк (Olha Gumenyuk), кандидат педагогічних наук, доцент, Львівський медичний університет, Україна

Анотація. ВООЗ свідчать про те, що щонайменше 140 країн визнають у своїх конституціях право громадян на здоров’я. Кожен громадянин чи пацієнт заслуговує на доступ до якісних, своєчасних і належних медичних послуг, не зазнаючи дискримінації чи фінансових труднощів. Розглянуто сучасну освітню діяльність ВПНЗ «Львівський медичний університет» з підготовки висококваліфікованих фахівців – лікарів та фармацевтів. Доведено, що випускники здатні розв’язувати професійні завдання і брати на себе відповідальність за їх вирішення в системі правовідносин «лікар-пацієнт-фармацевт». Проаналізовано удосконалення системи правовідносин «лікар-пацієнт-фармацевт» під час проведення медичної реформи та реалізації Плану дій Кабінету Міністрів України для самореалізації, працевлаштування та активної, відповідальної громадянської позиції відповідно до Європейського освітнього простору. Приведено пріоритети у діяльності ректорату, деканів, завідувачів кафедр, професорсько-викладацького і педагогічного складу ВПНЗ «Львівський медичний університет». Окреслено про викладання для студентів питань надання першої медичної допомоги в умовах бойових дій, майстер-класи з тактичної медицини. Приведено наукові результати роботи Університету. Акцентовано увагу до організації і проведення 14-15 листопада 2024 року XXI Міжнародної мультидисциплінарної науково-практичної конференції «Медичне та фармацевтичне право України: організація і економіка фармацевтичної і медичної справи, обіг ліків, технологія, безпека, ефективність, контроль якості, загальна, судова, доказова та клінічна фармація та медицина, фармакотерапія розладів здоров’я» (Ресстраційний номер Провайдера – №2102, відповідно до Положення про систему безперервного професійного розвитку працівників сфери охорони здоров’я затверджене Постановою Кабінету Міністрів України від 14 липня 2021 р. №725.

Ключові слова: освіта, медицина, фармація, підготовка лікарів, фармацевтів.

Annotation. WHO indicates that at least 140 countries recognize the right of citizens to health in their constitutions. Every citizen or patient deserves access to quality, timely and appropriate health care services without discrimination or financial hardship. The modern educational activity of the Lviv Medical University Medical University for the training of highly qualified specialists - doctors and pharmacists - was considered. It has been proven that graduates are able to solve professional tasks and take responsibility for solving them in the system of legal relations "doctor-patient-pharmacist". The improvement of the system of legal relations "doctor-patient-pharmacist" during the medical reform and the implementation of the Action Plan of the Cabinet of Ministers of Ukraine for self-realization, employment and active, responsible citizenship in accordance with the European educational space is analyzed. The priorities in the activities of the rectorate, deans, heads of departments, professors and

teachers and teaching staff of the Lviv Medical University Medical University are given. The teaching of first aid in the conditions of hostilities, master classes in tactical medicine for students is outlined. The scientific results of the University's work are presented. Attention is focused on the organization and holding on November 14-15, 2024 of the XXI International multidisciplinary scientific and practical conference "Medical and pharmaceutical law of Ukraine: organization and economy of pharmaceutical and medical affairs, circulation of drugs, technology, safety, efficiency, quality control, general, judicial, evidence-based and clinical pharmacy and medicine, pharmacotherapy of health disorders" (Registration number of the Provider – No. 2102, in accordance with the Regulation on the system of continuous professional development of health care workers approved by the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated July 14, 2021 No. 725).

Keywords: education, medicine, pharmacy, training of doctors, pharmacists.

Вступ. Рада ВООЗ з економіки здоров'я для всіх свідчить про те, що щонайменше 140 країн визнають у своїх конституціях здоров'я, як право громадян проте [1]:

✓ країни не приймають і не втілюють у життя закони, щоб забезпечити населенню право доступу до медичних послуг, що підтверджує той факт, щонайменше 4,5 мільярда громадян (більше половини населення світу) не були повністю охоплені основними медичними послугами у 2021 році;

✓ кожен громадянин чи пацієнт заслуговує на доступ до якісних, своєчасних і належних медичних послуг, не зазнаючи дискримінації чи фінансових труднощів [2].

Зазначені ВООЗ проблеми потребують в сучасних умовах на вирішення. Вирішення знаходиться у площині удосконалення системи правовідносин «лікар-пацієнт-фармацевт» під час реалізації Плану пріоритетних дій Кабінетом Міністрів України [3]. Продовження медичної реформи передбачає у 2024 році загальні видатки на охорону здоров'я у сумі 239 млрд. грн (на 31 млрд. грн більше, ніж у 2023 році), з них на бюджет Програми медичних гарантій передбачено понад 159 млрд грн [4].

Медична реформа та реалізація Плану дій Кабінету Міністрів України на 2024 рік спрямовані задля:

✓ розвитку сучасної реабілітації в сфері охорони здоров'я та психологічної допомоги;

✓ у 2024 році планується створити не менше ніж 30 центрів ментального здоров'я в кластерних лікарнях по всій країні;

✓ розбудови мережі центрів з ментального здоров'я у межах реалізації Всеукраїнської програми ментального здоров'я;

✓ розбудови амбулаторної ланки надання послуг з охорони ментального здоров'я, що продовжує формувати екосистему надання якісної та доступної психологічної допомоги на всіх рівнях;

✓ оптимізації розвитку системи реабілітації в сфері охорони здоров'я:

✓ в кожній кластерній та над кластерній лікарні, яка включена до спроможної мережі госпітального округу, має бути сучасне безбар'єрне відділення реабілітації орієнтовно на 30-60 ліжок;

✓ щорічного надання якісних та безоплатних послуги з реабілітації для щонайменше 126 тисяч пацієнтів;

- ✓ створення 6-ти спеціалізованих реабілітаційних медичних закладів національного рівня та 5-ти реабілітаційних центрів Міністерства оборони;
- ✓ відбудови та відновлення медичної інфраструктури;
- ✓ пуску проєктів реконструкції та модернізації не менше ніж 100 українських лікарень.

Удосконалення системи правовідносин «лікар-пацієнт-фармацевт», медична реформа та реалізація Плану дій Кабінету Міністрів України базуються на наданні закладам вищої освіти сучасної медичної і фармацевтичної освіти. Сучасна медична і фармацевтична освіта є основою для самореалізації, працевлаштування, активної, відповідальної громадянської позиції. Базується на ініціативі «Європейський освітній простір», що допомагає державам-членам Європейського Союзу працювати разом над розбудовою більш стійких та інклюзивних систем освіти та навчання [5]:

- вкрай важливо для життєздатності європейських суспільств і економік.
- забезпечення доступу до якісної та інклюзивної освіти, професійної підготовки;
- навчання впродовж всього життя є правом усіх громадян та закріплено в Європейській основі соціальних прав;
- пандемія COVID-19 та її наслідки для здоров'я окремого громадянина також показали, що важливо запобігти впливу структурних перешкод у навчанні та розвитку навичок на перспективі працевлаштування та участь громадян у житті суспільства;
- Європейський освітній простір працюватиме в синергії з Європейським планом навичок і Європейським дослідницьким простором, щоб використовувати знання, роблячи їх основою відновлення та процвітання Європи;
- потребує на впровадження програми Erasmus+ та залучення до участі і її реалізації широкого кола Вишів та науковців, які займаються науковою та науково-технічною діяльністю.

Велику роботу в цьому напрямку проводить Міністерство освіти і науки України. ЗВО стають більш конкурентними на рівні країн Європейського Союзу та країн світу. Створена можливість професорам і доцентам ЗВО приймати участь у проведенні наукової і науково-технічної експертизи відповідно до Наказу Міністерства освіти і науки України від 12.07.2024 №982 «Про затвердження переліку українських експертів Міністерства освіти і науки України для проведення наукової і науково-технічної експертизи об'єктів експертизи у сфері наукової та науково-технічної діяльності за науковими напрямами, за якими буде здійснюватися експертиза» [6-8].

Мета роботи. Розгляд сучасної освітньої діяльності ВПНЗ «Львівський медичний університет», що спрямована на підготовку висококваліфікованих фахівців – лікарів та фармацевтів, здатних розв'язувати професійні завдання і брати на себе відповідальність за їх вирішення в системі правовідносин «лікар-пацієнт-фармацевт».

Матеріали та методи. У роботі опрацьовано та узагальнено звіти кафедр і факультетів, методичні розробки до лекційних, семінарських та практичних занять, науково-теоретичні статті, законодавство та нормативно-правові акти. Для

досягнення поставленої мети використовувалися наступні методи аналізу – анкетування, документальний, графічний, нормативно-правовий та табличний. Для навчання використовували програми Viber, Zoom, Google Classroom, Google Workspace та навчальні програми в мережі Інтернет, платформи – MOODLE, АСУ «Деканат», Google клас, Medical quiz.

Дослідження є фрагментом науково-дослідних робіт ВПНЗ «Львівський медичний університет» за темою «Удосконалення системи обігу ліків під час фармакотерапії на засадах доказової і судової фармації, організації, технології, біофармації та фармацевтичного права» (номер державної реєстрації 0120U105348, термін виконання 2021-2026).

Результати та обговорення.

Вищий Приватний Навчальний Заклад (ВПНЗ) «Львівський медичний університет» (далі – Університет) у 2023 році освітню та наукову діяльність діяльність спрямовував на підготовку висококваліфікованих фахівців, здатних розв’язувати професійні завдання і брати на себе відповідальність за їх вирішення (виключення лікарських помилок, порушень правил обігу лікарських засобів). Актуальним було засвоєння майбутніми фахівцями новітніх знань у сфері охорони здоров’я та фармації, сучасних інформаційних технологій, застосування штучного інтелекту, максимального розвитку активності та самостійності здобувача вищої освіти [9-19].

Впродовж 2023 року навчання в Університеті проводилося в екстремальних умовах воєнного стану. Проте колектив Університету гідно протистояв викликам часу. Університет ефективно, якісно та безпечно організував освітній процес в цих умовах, забезпечуючи виконання завдань, передбачених Стратегією розвитку Університету на період до 2028 року шляхом подальшого системного впровадження в освітній процес положень чинних нормативно-правових документів з вищої освіти, поширення і вдосконалення розпочатих раніше перетворень, забезпечення умов для гармонійного творчого розвитку особистості здобувача вищої освіти в умовах індивідуалізації освітнього процесу на засадах Європейської кредитно-трансферної накопичувальної системи (ECTS), відображених у її ключових документах, що дозволяє.

ECTS є інструментом Європейського простору вищої освіти для підвищення прозорості навчання та курсів [20]:

- ✓ допомагає студентам пересуватися між країнами та визнавати їхні академічні кваліфікації та періоди навчання за кордоном;
- ✓ дозволяє кредити, отримані в одному вищому навчальному закладі, зараховуватися до кваліфікації, здобутої в іншому;
- ✓ кредити ECTS представляють навчання на основі визначених результатів навчання та пов’язаного з ними навчального навантаження;
- ✓ підвищує гнучкість навчальних програм для студентів;
- ✓ підтримує планування, реалізацію та оцінку програм вищої освіти;
- ✓ є центральним інструментом Болонського процесу, який має на меті зробити національні системи освіти більш порівнянними на міжнародному рівні;
- ✓ допомагає зробити інші документи, такі як додаток до диплома, зрозумілішими та зручнішими для використання в різних країнах;

✓ ECTS була прийнята більшістю країн Європейського простору вищої освіти як національна система кредитів і все частіше використовується в інших країнах.

Виходячи із зазначеного, пріоритетними у діяльності керівництва Університету є такі завдання:

- створення безпечних умов для учасників освітнього процесу;
- забезпечення права громадян на освіту та наукову діяльність;
- продовження освітнього процесу та науково-технічної діяльності;
- забезпечення належної якості освіти та наукової роботи;
- всебічна підтримка здобувачів освіти і працівників та сприяння обороні України.

Діяльність ВПНЗ «Львівський медичний університет» щодо підготовки фахівців з вищою освітою відбувається відповідно до вимог Конституції України, Закону України «Про освіту», Закону України «Про вищу освіту», Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я», Закону України «Про лікарські засоби», Постанов і Розпоряджень Кабінету Міністрів України, нормативно-правових та розпорядчих документів Міністерства освіти і науки, а також наказів МОЗ України, розпоряджень Державної служби України з лікарських засобів та контролю за наркотиками, з урахуванням Міжнародної класифікації хворіб 11 перегляду, Регіональних формулярів лікарських засобів і Державної Фармакопеї України [21-28].

Підготовка фахівців у ВПНЗ «Львівський медичний університет» здійснювалася за такими освітньо-професійними програмами:

✠ **на першому (бакалаврському) рівні** вищої освіти у галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 227 «Терапія та реабілітація»;

✠ **на другому (магістерському) рівні** у галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальностями 222 «Медицина», 221 «Стоматологія», 226 «Фармація, промислова фармація».

Відповідно до наказу МОН України №245-л від 21.06.2023 року отримано ліцензію за другим (магістерським) рівнем вищої освіти зі спеціальності 225 «Медична психологія». Отримано ліцензії на післядипломну освіту – підвищення кваліфікації та підготовка в інтернатурі за відповідними спеціальностями: 221 «Стоматологія» (відповідно до наказу МОН від 09.10.2023 № 467-л), 222 «Медицина» (відповідно до наказу МОН від 27.11.2023 № 556-л), 225 «Медична психологія» (відповідно до наказу МОН від 23.10.2023 № 487-л), 226 «Фармація, промислова фармація» (відповідно до наказу МОН від 18.12.2023 № 604-л).

Згідно до сучасних стандартів вищої освіти переглянуто та внесено корективи в освітньо-професійні програми підготовки фахівців за спеціальностями: 221 «Стоматологія», 222 «Медицина», 226 «Фармація, промислова фармація» та 227 «Терапія та реабілітація» та затверджені Вченою радою ВПНЗ «Львівський медичний університет» (протокол №9 від 22 червня 2023 р.).

На підставі освітніх програм розроблено навчальні плани для кожної спеціальності, які визначають перелік та обсяг навчальних дисциплін у кредитах ЄКТС; послідовність вивчення дисциплін; форми проведення навчальних занять та

їх обсяг; форми поточного і підсумкового контролю; графік навчального процесу. Навчальні плани схвалені Вченою радою ВПНЗ «Львівський медичний університет» і введено в дію наказом ректора.

Підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації професорсько-викладацького складу та науково-педагогічних працівників ВПНЗ «Львівський медичний університет» відбувається відповідно до вимог Законів України «Про вищу освіту», «Про освіту».

На виконання постанови Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 800 (зі змінами 27.12.2023 №1133) «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» [29], в Університеті розроблено і затверджено Вченою радою «Положення про підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників у ВПНЗ «Львівський медичний університет». Визначає процедуру, види, форми, обсяг (тривалість), періодичність, умови підвищення кваліфікації, включаючи механізм оплати, визнання результатів підвищення кваліфікації педагогічних і науково- педагогічних працівників Університету, а також організаційні питання планування та проведення підвищення кваліфікації. Підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників є елементом системи внутрішнього забезпечення якості освіти в Університеті. Підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації професорсько-викладацького складу та працівників Університету здійснюється за різними видами (стажування, участь у сертифікаційних програмах, тренінгах, семінарах, семінарах-практикумах, семінарах-нарадах, семінарах тренінгах, вебінарах, майстер-класах тощо) та у різних формах (інституційна (очна (денна, вечірня), заочна, дистанційна, мережева).

З метою удосконалення організаційної роботи з підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників розроблено перспективний план підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників Університету на наступний 2024 рік та посилено контроль якості та результативності підвищення кваліфікації і надавання конкретних рекомендацій щодо їх використання під час здійснення навчального процесі.

Прийом до ВПНЗ «Львівський медичний університет» здійснюється за кошти фізичних або юридичних осіб на небюджетні конкурсні пропозиції на конкурсній основі.

Вступна кампанія 2023 році у ВПНЗ «Львівський медичний університет» здійснювалась відповідно до Правил прийому ВПНЗ «Львівський медичний університет», затверджених Вченою радою (розроблених відповідно до Порядку прийому на навчання для здобуття вищої освіти у 2023 році, затвердженому Наказом Міністерства освіти і науки України від 15.03.2023 р. № 276) [30].

Особливістю цьогорічної вступної кампанії є проведення національного мультипредметного тесту (НМТ) з трьох предметів на всі спеціальності: українська мова, математика та дисципліна за вибором вступника.

За результатами вступних випробувань у 2023 році Університетом було зараховано 191 абітурієнта в число студентів. Із них (Рис. 1):

- на спеціальність 221 «Стоматологія» – 15 студенти (8,0 %);
- на спеціальність 222 «Медицина» – 22 студентів (11,5 %);

- на спеціальність 225 «Медична психологія» – 17 студентів (8,9 %);
- на спеціальність 226 «Фармація, промислова фармація» – 48 студентів (25,1%);
- на спеціальність 227 «Терапія та реабілітація» – 53 студентів (27,7 %);
- для продовження навчання з інших ЗВО – 36 студентів (18,8 %).

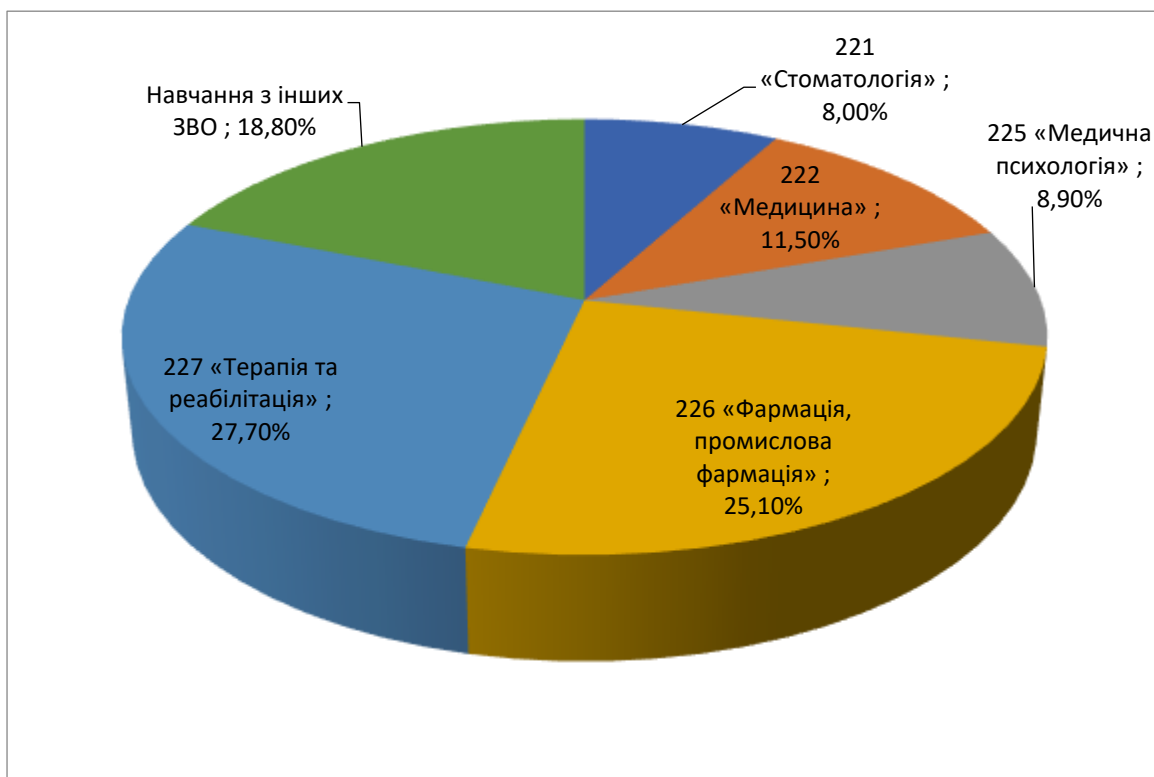

Рис. 1. Співвідношення (%) кількості зарахованих студентів до Університету у 2023 році до відповідних спеціальностей

Для допомоги абітурієнтам у поданні заяв та документів в електронній формі під час проведення вступної кампанії приймальною комісією організовано постійно діючий консультативний центр.

Приймальною комісією у повному обсязі виконано роботу з організації реєстрації заяв, прийому оригіналів документів від вступників. Своєчасно та згідно з чинними вимогами заступниками відповідального секретаря виконувалась робота з ЄДЕБО, яка суттєво збільшилась у порівнянні з попередніми роками.

Станом на 31.12.2023 року у ВПНЗ «Львівський медичний університет» навчається 788 студентів.

Відповідно до рішення ДАК від 22.06.2004 протокол № 51, наказ Міністерства освіти і науки України № 558 від 01.07.2004 року ВПНЗ «Львівський медичний університет» має право на провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти за наступними спеціальностями, що наведено в Табл. 1.

Таблиця 1. ВПНЗ «Львівський медичний університет» має право на провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти за наступними спеціальностями: Стоматологія; Медицина; Медична психологія; Фармація, промислова фармація.

№ п/п	Назва освітньої програми	Код спеціальності	Назва спеціальності	Дата і номер рішення про видачу ліцензії	Ліцензійний обсяг осіб (на рік)
Перший (бакалаврський) рівень					
1	Фізична терапія, ерготерапія	227	Терапія та реабілітація	Наказ МОН від 24.05.2023 №182-л	100
Другий (магістерський) рівень					
1	Лікар-стоматолог	221	Стоматологія	Наказ МОН від 04.03.2021 №26-л	150
2	Лікар	222	Медицина	Наказ МОН від 04.03.2021 №26-л	150
3	Медична психологія	225	Медична психологія	Наказ МОН від 21.06.2023 №245 -л	100
4	Провізор (фармацевт)	226	Фармація, промислова фармація	Наказ МОН від 04.03.2021 №26-л	200
№ п/п	Вид освітньої діяльності	Код спеціальності	Назва спеціальності	Дата і номер рішення про видачу ліцензії	Ліцензійний обсяг осіб (на рік)
Підготовка фахівців: Для осіб з вищою освітою					
1.	інтернатура	221	Стоматологія	Наказ МОН від 09.10.2023 № 467-л	150
2.	підвищення кваліфікації	221	Стоматологія	Наказ МОН від 09.10.2023 № 467-л	600
3.	інтернатура	225	Медична психологія	Наказ МОН від 23.10.2023 № 487-л	100
4.	підвищення кваліфікації	225	Медична психологія	Наказ МОН від 23.10.2023 № 487-л	300
5.	інтернатура	222	Медицина	Наказ МОН від 27.11.2023 № 556-л	150
6.	підвищення кваліфікації	222	Медицина	Наказ МОН від 27.11.2023 № 556-л	400

7.	інтернатура	226	Фармація, промислова фармація	Наказ МОН від 18.12.2023 № 604-л	100
8.	підвищення кваліфікації	226	Фармація, промислова фармація	Наказ МОН від 18.12.2023 № 604-л	300

Освітній процес в Університеті забезпечують 3 факультети (медичний, стоматологічний та фармацевтичний) та створено 4-й факультет (факультет післядипломної освіти). У 2023 році створено нову кафедру загальної та медичної психології, яку очолив доктор психологічних наук, професор Варій М.Й.

Структурні підрозділи Університету включають: -ректорат; - 4-ри факультети (стоматологічний факультет, медичний факультет, фармацевтичний факультет, факультет післядипломної освіти); 18 кафедр; -навчальний відділ; -методичний відділ; -науковий відділ; -проектний офіс; -відділ практики; -відділ забезпечення якості освіти; -антикорупційний відділ; -відділ підтримки та врегулювання конфліктів; -психологічна служба; -бібліотека; -юридичний відділ; -бухгалтерія; -відділ кадрів; редакція Електронного мультидисциплінарного науково-практичного журналу «Актуальні проблеми медицини та фармації» (гол. ред. – д.мед.н., проф. Гайдучок І.Г.); редакція газети «Ескулап» (гол. ред. – к.мед.н, доц. Циснецька А.В.).

На балансі Університету знаходиться 4 корпуси. У 2023 р., у зв'язку з воєнними подіями, у навчальних корпусах Університету облаштовані укриття, які використовуються для захисту учасників освітнього процесу в разі включення сигналу «Повітряна тривога» або інших відповідних сигналів оповіщення. Кафедри Університету забезпечені необхідним вітчизняним та імпортом лабораторним обладнанням, яке використовується для навчальних, наукових та лікувальних цілей; сучасною комп'ютерною технікою та інформаційно-телекомунікаційними системами і електронними освітніми платформами, за допомогою яких організовується освітній процес під час дистанційного навчання. Зокрема, це платформи - MOODLE, АСУ «Деканат», Google клас, Medical quiz.

Освітній процес у ВПНЗ «Львівський медичний університет» забезпечує 196 науково-педагогічних працівників, серед них:

- 24 докторів наук, з яких 18 професорів та 6 доцентів;
- 94 кандидати наук, серед них - 57 доцентів;
- 2 Заслужені працівники освіти України;
- 1 Заслужений лікар України;
- 1 Академік УАН України;
- 1 Академік АНВШ України.

В Університеті систематично проводиться аналіз інформаційного забезпечення дисциплін, стан забезпечення бібліотеки необхідною навчальною літературою державною та англійською мовами для здобувачів вищої освіти усіх рівнів і спеціальностей, оновлення та комплектування бібліотечного фонду.

За результатами наукової діяльності, в останні роки, у ВПНЗ «Львівський медичний університет» опубліковано у наукових фахових виданнях категорії «А», «Б» і «В» більш ніж 241 наукових праць. З яких 60 включені до українських,

міжнародних та європейських наукометричних баз CrossRef, Scopus, Web of Science, Google Scholar, Index Copernicus, National Library of Estonia, ISSN National Centre, Microsoft Academic, Open Ukrainian Citation Index, ICMJE, Scilit.

У 2023 році захищено 1 дисертацію на ступінь доктора філософії та 1 на ступінь доктора медичних наук. Отримали вчене звання: професора – 2 науково-педагогічних працівників університету та доцента – 2 викладачів.

Міжнародна наукова та науково-технічна діяльність Університету реалізується шляхом співробітництва з закладами вищої освіти та організаціями охорони здоров'я з 3 країн світу. За 2023 рік підписано 5 нових міжнародних угод про наукове співробітництво.

Наукова, науково-технічна та інноваційна діяльність у ВПНЗ «Львівський медичний університет» є невід'ємною складовою освітньої діяльності. Вона провадиться шляхом інтеграції наукової, освітньої і практичної (лікувальної) діяльності та відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», відповідних постанов Кабінету Міністрів України. Основною метою наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності Університету є здобуття нових наукових знань шляхом проведення наукових досліджень і розробок та їх спрямування на створення і впровадження нових конкурентоспроможних технологій та матеріалів для забезпечення підготовки фахівців інноваційного типу. Наукова робота є обов'язковою складовою діяльності кожного науково-педагогічного працівника Університету і спрямована на здобуття нових наукових знань, проведення наукових досліджень і розробок та їх орієнтацію на забезпечення інноваційного розвитку галузі охорони здоров'я, підготовки фахівців інноваційного типу, застосування нових наукових, науково-технічних знань під час підготовки здобувачів вищої освіти, формування сучасного наукового кадрового потенціалу Університету, здатного забезпечити розробку та впровадження інноваційних наукових розробок.

Значна увага у 2023 р. була присвячена вивченню питань надання першої медичної допомоги в умовах бойових дій. Для студентів всіх факультетів було проведено майстер-класи з тактичної медицини. Захист науково-дослідних робіт випускниками фармацевтичного факультету проводився студентами-іноземцями (Польща), який став підсумком науково-дослідної роботи студентів на профільних кафедрах.

Інноваційний розвиток у сфері використання нових технологій досягається через:

- ⇒ впровадження активних методів навчання на базі нових інформаційно-комунікаційних технологій;
- ⇒ використання комп'ютерних та Інтернет-технологій навчання і моніторингу, аналізу якості знань, розроблення та апробації нових методик тестування;
- ⇒ розробка автоматизованих навчальних курсів;
- ⇒ впровадження курсів для самостійного навчання;
- ⇒ проведення анонімного опитування учасників освітнього процесу;
- ⇒ формування єдиного інформаційного освітнього середовища в Університеті здійснюється через спеціалізовані навчальні WEB-сервери;

⇒ удосконалення дистанційних освітніх технологій на основі віртуального навчання в режимі он-лайн, відеоконференцій, Інтернет-семінарів;

⇒ розвиток інституційного репозитарію Університету.

Керівництвом ВПНЗ «Львівський медичний університет» підписано 25 договорів про співпрацю з клінічними закладами охорони здоров'я, аптеками і Вишами, що розташовані у м. Львові та за кордоном, а саме:

✓ Благодійний фонд «Шпиталь імені Митрополита Андрея Шептицького курії Львівської архієпархії Української греко-католицької церкви»;

✓ Комунальне неприбуткове підприємство (КНП) «Львівське територіальне медичне об'єднання «Багатопрофільна клінічна лікарня інтенсивних методів лікування та швидкої медичної допомоги» – «Львівське ТМО 1»;

✓ АТ «Українська залізниця» Філія «Центр охорони здоров'я» Львівська клінічна лікарня на залізничному транспорті;

✓ Військово-медичний клінічний центр Західного регіону;

✓ Клініка репродукції людини «Альтернатива»;

✓ КНП «Стоматологічна поліклініка №1»;

✓ КНП «Стоматологічна поліклініка №4»;

✓ КНП Львівської обласної ради (ЛОР) «Львівська обласна дитяча клінічна лікарня ОХМАТДИТ»;

✓ КНП «Львівська обласна клінічна лікарня»;

✓ КНП ЛОР «Львівська обласна клінічна психіатрична лікарня»;

✓ КНП ЛОР «Львівський обласний госпіталь ветеранів війн та репресованих імені Юрія Липи»;

✓ КНП ЛОР «Львівський обласний клінічний лікувально-діагностичний кардіологічний центр»;

✓ КНП ЛОР «Львівський обласний клінічний психоневрологічний диспансер»;

✓ КНП ЛОР «Центр спортивної медицини і реабілітації»;

✓ Комунальна установа змішаного типу «Львівський міський центр соціальних послуг та реабілітації «Джерело»;

✓ Міжнародний центр корекції постави Оксани Слінько «Академія Грація»;

✓ Медичний центр «Міжнародна реабілітаційна клініка Козьявкіна»;

✓ Установа благодійного фонду «Центр медичних інновацій»;

✓ Реабілітаційний центр «Еліта»;

✓ Регіональний ландшафтний парк «Знесіння»;

✓ Товариство з обмеженою відповідальністю (ТзОВ) «МЕД СПЕЙС»;

✓ ТзОВ «Медичний реабілітаційний центр «Модричі»;

✓ ТзОВ «Медичний центр Святої Параскеви»;

✓ ТзОВ «Монада ЛТД»;

✓ ТзОВ «Аптека низьких цін Волинь»;

✓ ТзОВ «Аптека низьких цін Львів»;

✓ ТзОВ «Повноділ» Мережа медичних центрів «Веселка»;

✓ ТзОВ «Клініка доктора Онутчака»;

- ✓ Фізична особа підприємця (ФОП) Похмурська-Гудим Наталія Мирославівна;
- ✓ Центр діагностики, лікування та реабілітації StepMed ;
- ✓ Міжнародний реабілітаційний центр «AXIS», м. Пієштяни (Словацька республіка);
- ✓ Медичний центр здоров'я «Medical», м. Парчів (Республіка Польща)
- ✓ Замостська клініка реабілітації, м. Замость (Республіка Польща);
- ✓ Університет MEIER, м. Мілан (Італьяська Республіка), є членом CNUPI, невід'ємної частини Європейської асоціації освіти дорослих, яка співпрацює з ЮНЕСКО та Європейським парламентом; Академії прикладних наук народного господарства, м. Кутно (Республіка Польща).

Важливо відмітити, що організація освітнього процесу здійснюється відповідно до чинної нормативно-правової бази, зокрема Закону України «Про освіту», «Про вищу освіту», Стандарти вищої освіти України, накази і листи МОН, положення про Університет з урахування принципів формування єдиного простору вищої освіти, а також Положення про організацію освітнього процесу у ВПНЗ «Львівський медичний університет». Не зважаючи на воєнні дії в Україні, спричинені російською агресією ВПНЗ «Львівський медичний університет» не припиняв свою роботу. Аудиторні заняття для студентів денної форми проводились у змішаному режимі: лекції – дистанційно, практичні, семінарські та лабораторні заняття – аудиторно.

Зміст вищої освіти в межах кожної спеціальності визначається в Університеті Галузевими Стандартами вищої освіти, освітніми програмами, навчальними планами, робочими навчальними планами на навчальний рік і програмами навчальних дисциплін. Зміст освіти відображається у відповідних навчальних посібниках, методичних матеріалах, дидактичних засобах і відтворюється при проведенні навчальних занять та інших видів освітньої діяльності.

Освітні програми визначають перелік та обсяг навчальних дисциплін у кредитах ЄКТС, а також очікувані результати навчання (компетентності), послідовність вивчення дисциплін; форми проведення навчальних занять та їх обсяг; форми поточного і підсумкового контролю; графік навчального процесу, форми атестації здобувачів вищої освіти; вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти.

Освітні програми у 2023 році переглянуті, обговорені і затверджені Вченою радою Університету протокол №9 від 22 червня 2023 року «Процедура розробки та періодичного перегляду освітніх програм у ВПНЗ «Львівський медичний університет». В освітніх програмах відображено організаційно-правову, нормативну і варіативну частини навчання. Процедура здійснення вибору навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти відображена у Положенні про організацію освітнього процесу.

На підставі освітньої програми за кожною спеціальністю в Університеті розроблено і затверджено навчальний план - нормативний документ, що визначає перелік та обсяг навчальних дисциплін у кредитах ЄКТС, послідовність вивчення дисциплін, форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік освітнього процесу, форми поточного і підсумкового контролю.

З метою створення безпечних умов навчання освітній процес організовано у змішаному форматі:

- лекції – у режимі он-лайн;
- практичні заняття;
- практика – аудиторна (офлайн).

Разом з тим створено умови для дистанційного навчання у період переходу на дистанційне навчання у випадках масованих ракетних атак, а також для здобувачів освіти, які в умовах воєнного стану були вимушені змінити місце проживання, проживають на тимчасово окупованих територіях, територіях де ведуться активні бойові дії, або з міркувань власної безпеки бажають навчатися у форматі онлайн.

Сучасне використання цифрового навчання в Університеті дозволило у період воєнного стану організувати проведення усіх видів навчальних занять з використанням дистанційних технологій та повністю реалізувати виконання індивідуальних навчальних планів здобувачами освіти.

Профільні методичні комісії, професорсько-викладацький склад та колективи кафедр провели перегляд, аналітичну оцінку і оновлення програм, навчально-методичного забезпечення кожної дисципліни відповідно до сучасних вітчизняних і міжнародних дидактичних, наукових та практичних вимог, медичних знань і стандартів; доповнили їх сучасною навчальною і фаховою науковою літературою, зокрема україномовними і міжнародними настановами. Фонди наукової бібліотеки забезпечені сучасною навчальною літературою впродовж року докуплено нові навчальні посібники з дисциплін професійного спрямування. Програми навчальних дисциплін та практик, очікувані результати їх вивчення доведені до відома здобувачів вищої освіти на початку вивчення дисципліни, доступні на веб-сторінці кафедри.

Слід відмітити, що у 2023 р. кафедри Університету виконали наступний об'єм науково-методичної роботи:

- ✓ оновили силабуси з усіх нормативних дисциплін, передбачених навчальним планом;
- ✓ розширили перелік вибіркового навчальних дисциплін з врахуванням пропозицій студентів та працевластців;
- ✓ розробили програми навчальних дисциплін з урахуванням вимог стандартів вищої освіти і відображають мету і завдання навчальної дисципліни, виклад конкретного змісту дисципліни, послідовність, обсяги й організаційні форми її вивчення, визначають загальні і спеціальні компетентності та результати навчання, форми і засоби поточного та підсумкового контролю якості знань студентів, схему нарахування та розподіл балів, методичне, інформаційне забезпечення, рекомендовану літературу та інформаційні ресурси;
- ✓ обговорили програми навчальних дисциплін на засіданнях кафедр, профільних методичних комісіях і затверджені першим проректором з науково-педагогічної роботи.

Крім того, особлива увага приділяється питанням підготовки до усіх етапів атестації здобувачів освіти, ліцензійних іспитів, об'єктивного структурованого практичного (клінічного) іспиту ОСКІ; забезпеченню практичної підготовки

студентів. За складних умов воєнного стану Університет не знижує вимоги до рівня знань здобувачів вищої медичної та фармацевтичної освіти, а саме:

- абсолютна успішність становить 100%;
- якісна успішність - 77,8%;
- середній бал - 4,04;
- зменшилася кількість пропусків занять без поважної причини.

Впри цьому, виробнича практика студентів усіх курсів відбувається виключно в режимі оф-лайн на базах лікувально-профілактичних закладів, фармацевтичних підприємств, наукових і аптечних установ, відповідно до укладених Університетом угод із стейкхолдерами та відповідними підприємствами та закладами.

В Університеті постійно здійснюються заходи, спрямовані на забезпечення відповідності навчальних планів затвердженим освітнім програмам. Освітні програми, за якими здійснюється навчання в ВПНЗ «Львівський медичний університет», підлягають регулярному оновленню на підставі постійного моніторингу академічною спільнотою з участю стейкхолдерів та роботодавців.

Контроль якості освітньої діяльності в Університеті здійснюють ректор, проректор з навчальної роботи, проректор з наукової роботи, декани факультетів, навчальний відділ, профільні методичні комісії та завідувачі кафедр.

Виконання навчальних планів і програм, здійснення наукової та науково-технічної діяльності знаходиться під постійним контролем завідувачів кафедр, деканів факультетів, навчального відділу, відділу з моніторингу якості освіти та ректорату.

Навчальний відділ Університету забезпечує взаємодію та контролює освітню діяльність факультетів і кафедр, формує навчальні та робочі навчальні плани за спеціальностями; формує графік освітнього процесу Університету; розклади занять та екзаменів в Університеті.

Декани факультетів організовують і контролюють:

- виконання наказів і розпоряджень адміністрації Університету;
- реалізацію навчальних планів і навчальних програм на кафедрах та контроль якості їх виконання;
- здійснюють контроль освітнього процесу на факультеті, навчально-методичного та інформаційного забезпечення дисциплін на факультеті;
- використання нових технологій і засобів навчання;
- формують академічні групи;
- організовують облік контингенту студентів та облік успішності студентів;
- представляють студентів до переведення на наступний семестр (курс), допуск до атестації випускників; організовують роботу екзаменаційних (атестаційних) комісій;
- беруть участь у плануванні видання навчальної і методичної літератури, контролюють рівень методичного забезпечення на кафедрах;
- планування та заняття науковою та науково-технічною діяльністю.

Завідувачі кафедр виконують наступні організаційну, учбову, наукову, науково-технічну і практичну роботу:

- відповідають за організацію та якість освітнього процесу на кафедрі, стан навчально-методичної роботи, підтримку навчальної і трудової дисципліни на кафедрі;
- організовують підготовку і реалізацію освітньої програми та програм навчальних дисциплін безпосередньо на кафедрі;
- контролюють якість їх виконання; забезпечують формування програм навчальних дисциплін, календарно-тематичних планів навчальних занять і проведення їх на високому науковому і методичному рівні;
- аналізують досягнення заявлених у програмі результатів навчання;
- забезпечують формування необхідних компетентностей у здобувачів вищої освіти;
- здійснюють контроль організації освітнього процесу, навчально-методичного та інформаційного забезпечення дисциплін на кафедрі, використання сучасних технологій і засобів навчання, підготовки підручників і навчальних посібників колективом кафедри;
- рецензування навчальної літератури, науково-теоретичних і практичних стай та тез доповідей;
- забезпечують планування і виконання наукових та науково-технічних досліджень, результати яких доводять на симпозіумах, з'їздах, науково-практичних конференціях, круглих столах та інш.;
- ведуть роботу щодо підготовки науково-педагогічних кадрів, підвищення наукової кваліфікації і педагогічної майстерності викладачів кафедри;
- розподіляють і контролюють виконання обов'язків працівниками кафедри;
- щомісяця проводять засідання кафедри;
- про всі види діяльності кафедра подає звіти, а завідувач кафедри звітує про діяльність кафедри на Вченій раді факультету.

Разом з тим в Університеті у 2023 році створено належні умови праці відповідно до вимог законодавства та нормативно-правових актів України щодо дотримання прав працівників відповідно до законодавства про працю, а саме:

- ✓ у зв'язку з воєнними подіями, у навчальних корпусах Університету облаштовані укриття, які використовуються для захисту учасників освітнього процесу в разі включення сигналу «Повітряна тривога» або інших відповідних сигналів оповіщення;
- ✓ не зареєстровано нещасних випадків виробничого характеру, професійних захворювань, отруєнь, дорожньо-транспортних пригод та пожеж;
- ✓ всі працівники при прийнятті на роботу проходять вступний інструктаж в службі ОП, а первинний та повторний інструктажі проводять керівники структурних підрозділів;
- ✓ проводиться профілактична робота щодо запобігання травматизму серед здобувачів вищої освіти під час навчально-виховного процесу. Із здобувачами вищої освіти 1-го курсу (бакалаври та магістри) проводяться вступні інструктажі.

Важливим моментом у роботі професорсько-викладацького, науково-педагогічного складу і студентів Університету є щорічне планування та проведення науково-практичної конференції.

Так, 15-16 листопада 2023 року організовано і проведено ХХ Міжнародну мультидисциплінарну науково-практичну конференцію «Медичне та фармацевтичне право України: організація і економіка фармацевтичної справи, технологія, обіг ліків, контроль якості, загальна, судова, доказова та клінічна фармація, фармакотерапія розладів здоров'я» [31].

Важливим моментом у роботі професорсько-викладацького, науково-педагогічного складу і студентів Університету є щорічне планування, організація та проведення 14-15 листопада (2024 року) вже ХХІ Міжнародної мультидисциплінарної науково-практичної конференції «Медичне та фармацевтичне право України: організація і економіка фармацевтичної і медичної справи, обіг ліків, технологія, безпека, ефективність, контроль якості, загальна, судова, доказова та клінічна фармація та медицина, фармакотерапія розладів здоров'я» (Реєстраційний номер Провайдера – №2102, відповідно до Положення про систему безперервного професійного розвитку працівників сфери охорони здоров'я затверджене Постановою Кабінету Міністрів України від 14 липня 2021 р. №725) [32]. Конференція відбудеться у м. Львові на базі ВПНЗ «Львівський медичний університет» (наказ ректора від 31.01.2024 № 06/3-н), організатори: – ВПНЗ «Львівський медичний університет» (м. Львів), – Національний орган інтелектуальної власності – державна організація «Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій» (м. Київ), – ПНУ «Науково-дослідний університет медичного та фармацевтичного права» (м. Київ), – ГО «Всеукраїнська Фармацевтичної Палати» (м. Київ), – ДУ «Інститут патології крові та трансфузійної медицини НАМН України» (м. Львів), – Луганський Науково-Дослідний Експертно-Криміналістичний Центр МВС України (м. Дніпро), – Естонське наукове видавництво SSP OÜ (м. Таллінн), при підтримці Інституту проблем кріобіології і кріомедицини Національної академії наук України (м. Харків), ДП «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів» (м. Харків), Всеукраїнської Ради Захисту Прав та Безпеки Пацієнтів (м. Київ), Адвокатське об'єднання «Апофеоз» (м. Харків), Громадське об'єднання «Асоціація медичного та фармацевтичного права» (м. Харків). Реєстраційний номер заходу БПР №1000150.

На засіданні 72-й Всесвітньої асамблеї охорони здоров'я, яка проходила у травні 2019 року, держави ВООЗ взяли на себе зобов'язання визнати безпеку пацієнтів однією із пріоритетних задач у сфері охорони здоров'я та вжити усіх необхідних заходів для зменшення шкоди, що завдається пацієнтам в медичних установах [33, 34]. Всесвітня асамблея охорони здоров'я схвалила встановлення Всесвітнього дня безпеки пацієнтів, що відзначатиметься щороку 04.09.2019 р. (Указ Президента України №648/2019 про щорічне відзначення «Дня безпеки пацієнтів»). Експерти ВООЗ вказують на те, що:

- 134 мільйони несприятливих явищ відбуваються щороку через небезпечну допомогу в лікарнях у країнах з низьким і середнім рівнем доходу, сприяючи 2,6 мільйонам смертей щорічно;
- 15% витрат на лікарняні можна пояснити порушенням безпеки пацієнтів у країнах ОЕСР;

➤ 4 з 10 пацієнти постраждали в первинному та амбулаторному режимах; до 80% шкоди в цих умовах можна уникнути

Сучасна освітня і наукова діяльність ректорату, деканів, завідувачів кафедр, професорсько-викладацького і педагогічного складу ВПНЗ «Львівський медичний університет», а також стейкхолдерів та роботодавців спрямована на підготовку висококваліфікованих фахівців – лікарів і фармацевтів. Підготовка в системі правовідносин «лікар-пацієнт-фармацевт» забезпечує виконання Закону України ««Основи законодавства України про охорону здоров'я» задля [24]:

➤ забезпечення права людини, яка має природне невід'ємне і непорушне право на охорону здоров'я;

➤ участі в регулюванні суспільних відносин у цій сфері з метою забезпечення гармонійного розвитку фізичних і духовних сил, високої працездатності і довголітнього активного життя громадян, усунення факторів, що шкідливо впливають на їх здоров'я, попередження і зниження захворюваності, інвалідності та смертності, поліпшення спадковості.

Суспільство і держава відповідальні перед сучасним і майбутніми поколіннями за рівень здоров'я і збереження генофонду народу України, забезпечують пріоритетність охорони здоров'я в діяльності держави, поліпшення умов праці, навчання, побуту і відпочинку населення, розв'язання екологічних проблем, вдосконалення медичної допомоги і запровадження здорового способу життя.

Висновки. Розглянуто сучасну освітню діяльність ВПНЗ «Львівський медичний університет» з підготовки висококваліфікованих фахівців – лікарів та фармацевтів. Доведено, що випускники здатні розв'язувати професійні завдання і брати на себе відповідальність за їх вирішення в системі правовідносин «лікар-пацієнт-фармацевт». Проаналізовано удосконалення системи правовідносин «лікар-пацієнт-фармацевт» під час проведення медичної реформи та реалізації Плану дій Кабінету Міністрів України для самореалізації, працевлаштування та активної, відповідальної громадянської позиції відповідно до Європейського освітнього простору. Приведено пріоритети у діяльності ректорату, деканів, завідувачів кафедр, професорсько-викладацького і педагогічного складу ВПНЗ «Львівський медичний університет». Окреслено про викладання для студентів питань надання першої медичної допомоги в умовах бойових дій, майстер-класи з тактичної медицини. Приведено наукові результати роботи Університету. Акцентовано увагу до організації і проведення 14-15 листопада 2024 року XXI Міжнародної мультидисциплінарної науково-практичної конференції «Медичне та фармацевтичне право України: організація і економіка фармацевтичної і медичної справи, обіг ліків, технологія, безпека, ефективність, контроль якості, загальна, судова, доказова та клінічна фармація та медицина, фармакотерапія розладів здоров'я» (Реєстраційний номер Провайдера – №2102, відповідно до Положення про систему безперервного професійного розвитку працівників сфери охорони здоров'я затверджене Постановою Кабінету Міністрів України від 14 липня 2021 р. №725, реєстраційний номер заходу БПР №1000150.).

Конфлікт інтересів. Автори підтверджують, що є авторами цієї роботи та схвалили її для публікації. Також автори засвідчують, що отримані дані та

дослідження проводилося за відсутності будь-яких комерційних чи фінансових відносин, які можна було б витлумачити як потенційний конфлікт інтересів.

Автори висловлюють подяку ректору ВПНЗ «Львівський медичний університет», доктору медичних наук, професору, академіку АН Вищої школи України, заслуженому працівнику освіти України Михайлу Степановичу Регеді за надану допомогу у підготовці статті для публікації.

Фінансування. Автори стверджують, що це дослідження не отримало спеціального гранту від жодної фінансової агенції в державному, комерційному чи некомерційному секторах.

Список літератури.

1. World Health Day 2024. *WHO*. 2024. URL: <https://www.who.int/campaigns/world-health-day/2024>
2. WHO calls for action to uphold right to health amidst inaction, injustice and crises. *WHO*. 05.04.2024. URL: <https://www.who.int/news/item/05-04-2024-who-calls-for-action-to-uphold-right-to-health-amidst-inaction--injustice-and-crises>
3. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 лютого 2024 р. №137-р «Про затвердження плану пріоритетних дій Уряду на 2024 рік». *Урядовий портал*. 16.02.2024. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennia-planu-priorytetnykh-dii-uriadu-na-2024-rik-137r-160224>
4. Сучасна доступна медицина - один з пріоритетів Плану дій уряду на 2024 рік. *МОЗ України*. 16.02.2024. URL: <https://moz.gov.ua/uk/suchasna-dostupna-medicina---odin-z-priorytetiv-planu-dij-urjadu-na-2024-rik>.
5. European Education Area explained. *European Education Area*. 2024. URL: <https://education.ec.europa.eu/about-eea/the-eea-explained>
6. Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.04.2024 № 597 «Про внесення змін до Положення про проведення Міністерством освіти і науки України конкурсного відбору науково-технічних (експериментальних) розробок за державним замовленням». *Верховна Рада України*. Редакція від 15.05.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0586-24#Text>.
7. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність». Відомості Верховної Ради (ВВР). 2016. № 3, ст.25. Верховна Рада України. Редакція від 27.06.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#n627>.
8. Наказ Міністерства освіти і науки України від 20.05.2024 №720 «Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України 26.04.2024 №585 «Про заходи щодо формування переліку експертів Міністерства освіти і науки України для проведення наукової та науково-технічної експертизи об'єктів експертизи у сфері наукової та науково-технічної діяльності»». *Міністерство освіти і науки України*. 20.05.2024. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/664/d7b/093/664d7b093b6ab533843902.pdf>.
9. Haiduchok I., Gumenyuk O., Malekh H., Shapovalova V., Baida B., Shapovalov V., & Titarenko Iu. Pharmaceutical and medical law in the field of health care: ensuring the availability of the latest medical technologies and circulation of medicinal products

- for patients. *Actual Problems of Medicine and Pharmacy*. 2024. Vol. 5. No. 1. P. 1-17. DOI: <https://doi.org/10.52914/apmp.v5i1.65>.
10. Дзись Б., Варивода Є., Регеда М., Гайдучок І., Гуменюк О., Циснецька А., Варивода В., Стасишин О., Тарасюк О., Новак В., Дзись Р., Чабан В. Інфузійна фармакотерапія для корекції активності амінотрансферази в плазмі крові у онкологічних хворих після передньої резекції прямої кишки в ранньому післяопераційному періоді. *Актуальні проблеми медицини та фармації*. 2024. Т. 5. No. 1, С. 1-14. DOI: <https://doi.org/10.52914/apmp.v5i1.63/37>.
11. Shapovalov V., Shapovalova V., Osyntseva A., & Shapovalov V. The Relevance of Acquiring of Legal Knowledge Concerning Labor Protection, Fire Safety, Sanitary and Epidemiological Regime for Health Care Professionals. *SSP Modern Law and Practice*. 2024. Vol. 4. No. 1. P. 1-15. DOI: <https://doi.org/10.53933/sspmlp.v4i1.127>.
12. Ryabukha O. Theoretical and Experimental Approaches to Study of Biological Objects by Mathematical Methods Using the Example of Hormone Production in the Thyroid Gland. *SSP Modern Pharmacy and Medicine*. 2024. Vol. 4. No. 3. P. 1-14. <https://doi.org/10.53933/sspmpm.v4i3.153>.
13. Shapovalov V., Shapovalov V., Shapovalova V., & Osyntseva A. Development of a Work Program for Normative Educational Component 25 Introduction to Pharmacy of The Educational Program of the Second (Master's) Level of Higher Education in the Field of Knowledge 22 Health Care Specialty 226 Pharmacy, Industrial Pharmac. *Actual Problems of Medicine and Pharmacy*. 2024. Vol. 5. No. 1. P. 1-19. DOI: <https://doi.org/10.52914/apmp.v5i1.62>
14. Gryzodoub O., Shapovalov V. Quality Systems in Pharmacy: Multidisciplinary Context of the State Pharmacopoeia of Ukraine. *SSP Modern Law and Practice*. 2023. Vol. 3. No 1. P. 1-23. DOI: <https://doi.org/10.53933/sspmlp.v3i1.81>.
15. Shapovalov V., Shapovalov V., Shapovalova V., Osyntseva A., Nehretskii C., & Derkach A. Particularities of training at the thematic cycle "Tuberculosis: Medical and pharmaceutical assistance, legal support" for general practitioners-family doctors. *Actual Problems of Medicine and Pharmacy*. 2023. Vol. 4. No. 2. P. 1-11. DOI: <https://doi.org/10.52914/apmp.v4i2.55>.
16. Pyndus T., Pyndus V., Dorosh I., & Malekh N. Dynamics of Changes in Bone Densitometric Parameters and the pH Level of Oral Fluid Among Children with Juvenile Idiopathic Arthritis During the Use of Developed Treatment and Prevention Complex. *SSP Modern Pharmacy and Medicine*. 2023. Vol. 3. No. 2. P. 1-6. DOI: <https://doi.org/10.53933/sspmpm.v3i2.9123>.
17. Shapovalov V., Shapovalova V., Osyntseva A., Nehretskii C., Derkach A., & Sichkarenko O. Development of the educational program of the second (Master's) level of higher education in the field of knowledge 22 Healthcare specialty 226 Pharmacy, industrial pharmacy specialization 226.01 Pharmacy based on the new standard of higher education. *Actual Problems of Medicine and Pharmacy*. 2023. Vol. 4. No. 1. P. 1-47. DOI: <https://doi.org/10.52914/apmp.v4i1.54>.
18. Pylypiv O., & Pylypiv L. The Growing Role of Humanitarian Knowledge in Modern Conditions: Cultural Values of Antiquity as a Tool of Influence on the Professional Development of the Competencies of Future Medical Specialists and

- Pharmacists. *SSP Modern Pharmacy and Medicine*. 2022. Vol. 2. No. 3. P. 1-11. DOI: <https://doi.org/10.53933/ssppmpm.v2i3.68>.
19. Fedorov Y. Modern Integrated Medical Practice: Medicine, Spiritual, Legal Practices, Soul-biocentrism. *SSP Modern Law and Practice*. 2024. Vol. 4. No. 1. P. 1-11. DOI: <https://doi.org/10.53933/sspmlp.v4i1.131>.
20. European Credit Transfer and Accumulation System (ECTS). *European Education Area*. 2024. URL: <https://education.ec.europa.eu/education-levels/higher-education/inclusive-and-connected-higher-education/european-credit-transfer-and-accumulation-system#:~:text=ECTS%20allows%20credits%20taken%20at,outcomes%20and%20the%20associated%20workload>
21. Конституція України. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 1996. №30, ст. 141. Редакція від 01.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
22. Закон України «Про освіту». *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2017. № 38-39, ст. 380. Редакція від 27.06.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.
23. Закон України «Про вищу освіту». *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2014. №37-38, ст. 2004. Редакція від 28.05.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>.
24. Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я». *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1993. №4, ст. 19. Редакція від 19.04.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>.
25. Закон України «Про лікарські засоби». *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1996. №22, ст. 86. Редакція від 01.01.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/123/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
26. Shapovalova V. The ICD-11 For the Twenty-First Century: The First View from The Organizational, Legal, Clinical and Pharmacological Aspects. *SSP Modern Pharmacy and Medicine*. 2022. Vol. 2. No. 1. P. 1-13. DOI: <https://doi.org/10.53933/ssppmpm.v2i1.37>.
27. Ivanishyn-Hayduchok L., Shapovalova V., & Shapovalov V. ICD-11: Organizational and Legal, Medical and Pharmaceutical, Social and Economic Issues of Implementation of the Program of State Guarantees of Medical Care in 2022 in Ukraine, Based on The Fundamental Principles of the European Union. *SSP Modern Pharmacy and Medicine*. 2022. Vol. 2. No. 2. P. 1-14. DOI: <https://doi.org/10.53933/ssppmpm.v2i2.53>.
28. Регіональний формуляр лікарських засобів. 14 випуск. *Департамент охорони здоров'я Львівської обласної державної адміністрації*. м. Львів. 2024. 27 с. URL: <https://drive.google.com/drive/folders/1xaW3AXJInvc6YV3wDHioXsE47EhT4iY>.
29. Постанова Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 №800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» {Із змінами, внесеними згідно з Постановою КМУ №1133 від 27.12.2019}. *Верховна Рада України*. Редакція від 31.12.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF#Text>.

30. Наказ Міністерства освіти і науки України від 15.03.2023 р. 276 «Про затвердження Порядку прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2023 році» (Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 28 березня 2023 р. за №519/39575). *Верховна Рада України*. Редакція від 15.02.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0519-23#Text>
31. Sharovalov V. РЕЗОЛЮЦІЯ XX Міжнародної мультидисциплінарної науково-практичної конференції «Медичне та фармацевтичне право України: організація і економіка фармацевтичної справи, технологія, обіг ліків, контроль якості, загальна, судова, доказова та клінічна фармація, фармакотерапія розладів здоров'я». *POAMPL*. 08.01.2024. URL: <https://poAMPL.com/index.php/ampl/index>.
32. Постанова Кабінету Міністрів України від 14 липня 2021 р. № 725 «Про затвердження Положення про систему безперервного професійного розвитку працівників сфери охорони здоров'я затверджене». *Верховна Рада України*. Редакція від 26.03.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/725-2021-%D0%BF#Text>.
33. World Patient Safety Day adopted by 72nd World Health Assembly. *IAPO*. 13.06.2019. URL: <https://www.iapo.org.uk/news/2019/jun/13/world-patient-safety-day-adopted-72nd-world-health-assembly/>
34. World Patient Safety Day. *WHO*. 17 September 2019. URL: <https://www.who.int/campaigns/world-patient-safety-day/2019>.